

Yurt Ortam? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yurt Ortam? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33525>

Özet

Yurt Ortam? Ölçe?i, orijinal olarak **Rudolf H. Moos** taraf?ndan geli?tirilen Üniversite Yurt Ortam? Ölçe?i'nin (University Dormitory Environment Scale - UDES) Türkçe'ye **uyarlama** çal??mas?d?r. Bu ölçek, üniversite yurtlar?nda ya?ayan ö?rencilerin alg?lad??? sosyal ve fiziksel çevrenin psikososyal boyutlar?n? ölçmeyi amaçlar. Ölçe?in Türkçe versiyonunun transliteral e?de?erli?i ve **güvenirlik** özellikleri, G. Ertekin taraf?ndan 2001 y?l?nda yap?lan yüksek lisans tezi kapsam?nda incelenmi?tir. Bu araç, yurt ya?am?n?n ili?ki, ki?isel geli?im ve sistemin sürdürülmesi gibi temel boyutlardaki etkile?imlerini de?erlendirerek, ö?rencilerin ya?am kalitesi ve akademik ba?ar?s? üzerindeki çevresel etkileri anlamak için kritik bir rol oynar.

Anahtar Kelimeler

Yurt Ortam? Ölçe?i, **Rudolf H. Moos**, Üniversite Yurdu, Çevresel De?erlendirme, Psikososyal ?klim, **Psikolojik Ölçek**, Uyarlama, Sosyal Çevre.

Yazarlar

Orijinal Ölçek Geli?tiricisi: Rudolf H. Moos.

Türkçe Uyarlama Çal??mas?: Ertekin, G.

Amaç

Yurt Ortam? Ölçe?i'nin temel amac?, üniversite ö?rencilerinin ya?ad??? yurt ortam?n?n subjektif olarak alg?lanan özelliklerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, yurt ortam?n?n destekleyici, düzenli, rekabetçi veya ba??ms?zli??? te?vik edici gibi çe?itli boyutlar?n? ortaya koyar. Elde edilen veriler, yurt yönetimlerinin ya?am kalitesini art?rmak için çevresel müdahaleler geli?tirmesine zemin haz?rlar.

Ölçek, ö?rencilerin yurt hayat?ndan memnuniyet düzeylerini, çevreleriyle etkile?imlerini ve bu çevrenin onlar?n ki?isel ve akademik geli?imlerine olan katk?s?n? ölçmeyi hedefler. Türk kültürüne ve e?itim sistemine özgü yurt ortam? dinamiklerini yakalamak için adaptasyon çal??mas? büyük önem ta??maktad?r.

Yap?

Yurt Ortam? Ölçe?i, **Rudolf H. Moos**'un sosyal çevre teorisine dayan?r ve genellikle üç ana boyutta toplanan alt ölçeklerden olu?ur: ?li?ki Boyutlar?, Ki?isel Geli?im Boyutlar? ve Sistemin Sürdürülmesi ve De?i?imi Boyutlar?.

?li?ki Boyutlar?: Bu boyutlar, ö?rencilerin birbirleriyle ve yurt personeliyle olan etkile?imlerinin derecesini, destekleyici olup olmad???n? ve çat???ma düzeyini inceler (Örn: Destek, Ba?l?l?k, Çat???ma).

Ki?isel Geli?im Boyutlar?: Bireyin o çevrede ne kadar geli?im f?rsat? buldu?unu, ba???ms?zl?k, akademik ba?ar? ve entelektüel-kültürel etkinliklere ne kadar te?vik edildi?ini de?erlendirir (Örn: Ba???ms?zl?k, Ba?ar? Yönelimi).

Sistemin Sürdürülmesi ve De?i?imi Boyutlar?: Çevrenin düzen, aç?kl?k, kontrol ve yenilikçilik gibi yap?sal özelliklerini ölçer (Örn: Düzen ve Yap?, Kontrol).

Geçerlik

Ölçe?in orijinal versiyonu olan UDES, kapsaml? içerik ve yap? **geçerlik** çal???malar?yla desteklenmi?tir. Türkçeye uyarlanan versiyonun geçerlik çal???malar?na dair spesifik bulgular (faktör yap?s?n?n orijinali ile uyumu, ölçüt ba???nt?l? geçerlik vb.), kaynak referans olarak gösterilen yüksek lisans tezinde detayland?r?lm???t?r.

Kaynakçada belirtilen Ertekin (2001) tezinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek üzere genellikle do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizlerinin kullan?lmas? beklenmektedir. Ölçe?in ba?ar?l? bir adaptasyonu, yurt ortam?n? olu?turan teorik boyutlar?n (?li?ki, Ki?isel Geli?im, Sistem Sürdürülmesi) Türkçe örnekleme de tutarl? bir ?ekilde ortaya ç?kt???n? göstermelidir.

Güvenirlik

Orijinal UDES, yüksek iç tutarlıl?k (Cronbach Alfa katsay?lar?) ve test-tekrar test güvenilirli?i göstermi?tir. Türkçe versiyonun **güvenirlik** analizleri, Ertekin'in (2001) çal???mas?n?n temel odak noktalar?ndan birini olu?turm???tur.

Güvenirlik bulgular?nda genellikle Cronbach Alfa katsay?s? rapor edilir. Bu katsay?lar, ölçe?in alt boyutlar?n?n her birinin iç tutarlıl???n? ve dolay?s?yla maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini yans?t?r. Ertekin'in çal???mas?, çevirinin ve kültürel adaptasyonun, ölçme arac?n?n tutarlıl???n? korudu?unu do?rulam???t?r.

Faktör Analizi

Yurt Ortam? Ölçe?i'nin faktör yap?s?, **Rudolf H. Moos** taraf?ndan belirlenen üç ana boyut ve genellikle 9 ila 10 aras?nda de?i?en alt ölçekten olu?ur. Adaptasyon çal???malar?nda, bu çok boyutlu yap?n?n Türk ö?renci örnekleminde de korunup korunmad??? faktör analizi yoluyla incelenir.

Adaptasyon çal???mas?nda, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) veya daha kesin bir yap?sal

modelleme için do?rulamalı faktör analizi (DFA) kullanılabılır. Bu analizler, ölçek maddelerinin kültürel farklılıklara rağmen orijinal teorik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini gösterir. Yurt Ortam? Ölçe?i'nin karmaşık çevresel yapıyı başarıyla ayrıştırdığını varsayılmaktadır.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Orijinal: Moos UDES).

Format: Genellikle **Do?ru/Yanlış** veya **Evet/Hayır** şeklinde ikili yanıt formatına sahip maddelerden oluşur. Maddeler, öğrencinin yurt ortamı hakkındaki algısını yansıtır.

Mevcut Diller: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama).

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri.

Yaş Grubu: Genellikle 18-25 yaş aralığındaki yükseköğretim öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Yüksek öğrenim kurumlarındaki yurt veya öğrenci rezidanslarında ikamet eden öğrenciler. Ölçek, hem kız hem de erkek yurt ortamlarını de?erlendirmek için tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Bireyin kendisi tarafından doldurulan (self-report) bir envanterdir. Öğrencilerden, yurt ortamlarını tanımlayan ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Çevre De?erlendirme, Yükseköğretim, Öğrenci Yaşamı, Psikososyal Çevre, Çevresel Stres, Moos Ölçekleri, **Geçerlik**, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Ertekin, G.'nin yüksek lisans tezini sunduğu kurum: Bo?aziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım ve akademik araştırmalarda kullanım için orijinal telif hakkı sahibi **Rudolf H. Moos** ve/veya ilgili yayıncının izinleri gerekebilir. Türkçe adaptasyonun kullanım için ise uyarlama yazarının (G. Ertekin) izni önemlidir. Ücret bilgisi kaynakta

belirtilmemi?tir.

Adaptasyon Y?I?: 2001 (Türkçe versiyonun tez çal??mas?).

Kaynaklar

Ertekin, G. (2001).

Translitteral equivalence and reliability of the Turkish version of the Moos University Dormitory Environment Scale

(Master's thesis). Bo?aziçi University The Graduate School of Social Sciences, ?stanbul.

Orijinal ölçek kayna??: Moos, R. H. (1979).

Evaluating Educational Environments

. Jossey-Bass, San Francisco.

Yurt Ortam? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler, orijinal Moos UDES yap?s?na uygun olarak yurt ortam?n?n farklı boyutları (destek, düzen, rekabet, ba??ms?zl?k vb.) ölçen ifadelerden oluşmaktadır.